



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ**

Τμήμα Διοίκησης & Προσωπικού
Τηλ. : 210-6411526

Αθήνα 2-12-2025

Αριθ. Πρωτ. 9254

Αριθ. Εγκ. 8

ΠΡΟΣ

**Τους κ.κ. Εισαγγελείς Πρωτοδικών, Αντεισαγγελείς Πρωτοδικών και
Παρέδρους των Εισαγγελιών της χώρας**

**Θέμα: «Διαδικασία μεταφοράς προσώπων που φέρονται ως ψυχικά
ασθενείς στο πλαίσιο ακούσιας νοσηλείας»**

Στο πλαίσιο της κατά τα άρθρα 23§1 περ. γ' και 28§5 στοιχ. α' του Ν. 4938/2022 («Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών και λοιπές διατάξεις») αρμοδιότητάς μας, θέτουμε υπόψιν σας, υπό τη μορφή γενικής οδηγίας και σύστασης, σχετικής με την άσκηση των καθηκόντων σας, τα ακόλουθα, ως προς τους κανόνες, που ισχύουν, κατά τη μεταφορά προσώπων, φερομένων, ως ψυχικά ασθενών, σε δημόσια ή ιδιωτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας, στο πλαίσιο διαδικασίας ακούσιας νοσηλείας, κατόπιν παραγγελίας (διαταγής) του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών (άρθρο 96^Α του Ν. 4071/1992), κατά τις διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 96 του Ν. 4071/1992:

Όπως έχουμε τονίσει και με προηγούμενες εγκυκλίου - οδηγίες - συστάσεις μας (εγκ. ΕισΑΠ 10/2021 με αρ. πρωτ. 3287/20-09-2021, εγκ. ΕισΑΠ 4/2021 με αρ. πρωτ. 1517/22-06-2021, Γνωμοδότηση ΕισΑΠ 12/2007 με αρ. πρωτ. 3899/25-09-2007), με τα άρθρα 95 - 100 του ισχύοντος Ν. 2071/1992 (ΦΕΚ Α' 123/15-07-1992, «Εκσυγχρονισμός και Οργάνωση Συστήματος Υγείας»), ρυθμίζεται το θέμα της ακούσιας νοσηλείας των ψυχικώς πασχόντων ατόμων. Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων αυτών, ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών, κατόπιν αιτήσεως στενών συγγενών του φερομένου ως ψυχικώς ασθενούς ή και αυτεπαγγέλτως, στις περιπτώσεις, που ορίζονται από το νόμο, δικαιούται να ζητήσει, από το Δικαστήριο, την ακούσια νοσηλεία του ασθενούς ατόμου, προς θεραπεία, σε κατάλληλη Μονάδα Ψυχικής Υγείας, για το λόγο, ότι αυτό πάσχει από ψυχική νόσο (άρθρ. 96 §§ 1, 2 του Ν. 2071/1992). Η αίτηση αυτή εισάγεται, αρμοδίως, προς συζήτηση, ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθρ. 96 §§ 6 και 7 του Ν. 2071/1992, σε συνδ. με τα άρθρα 739 και 740 § 1 του ΚΠολΔ).

Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 96 του Ν. 2071/1992, «1. Την ακούσια νοσηλεία του φερομένου στην αίτηση ως ασθενή, μπορούν να ζητήσουν ο σύζυγός του ή συγγενής σε ευθεία γραμμή απεριόριστα ή συγγενής εκ πλαγίου μέχρι και το δεύτερο βαθμό ή όποιος έχει την επιμέλεια του προσώπου του ή ο επίτροπος του δικαστικά απαγορευμένου. Εάν δεν υπάρχει κανένα από τα πρόσωπα αυτά, σε επείγουσα περίπτωση, την ακούσια νοσηλεία μπορεί να ζητήσει και αυτεπάγγελτα ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών του τόπου κατοικίας ή διαμονής του ασθενή. 2. Η αίτηση για την ακούσια νοσηλεία απευθύνεται στον Εισαγγελέα Πρωτοδικών του τόπου της κατοικίας ή διαμονής του προσώπου, που φέρεται στην αίτηση ως ασθενής. Την αίτηση πρέπει να συνοδεύουν αιτιολογημένες γραπτές γνωματεύσεις δύο ψυχιάτρων, ή επί αδυναμίας εξευρέσεως δύο ψυχιάτρων, ενός ψυχιάτρου και ενός ιατρού παρεμφερούς ειδικότητας, που θα αναφέρονται στις προϋποθέσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 95 είτε I είτε II. Οι ιατροί που συντάσσουν τις γνωματεύσεις δεν πρέπει να τελούν σε σχέση συγγενείας με τον αιτούντα ή το φερόμενο στην αίτηση ως ασθενή. 3. Οι ψυχίατροι ή παιδοψυχίατροι που συντάσσουν τις γνωματεύσεις προέρχονται από ειδικό κατάλογο, τον οποίο συντάσσουν ανά διετία οι κατά τόπους ιατρικοί σύλλογοι. 4. Ο Εισαγγελέας, αφού διαπιστώσει τη συνδρομή των τυπικών προϋποθέσεων και εφόσον και οι δύο ιατρικές γνωματεύσεις συμφωνούν για την ανάγκη ακούσιας νοσηλείας, διατάσσει τη μεταφορά του ασθενή σε κατάλληλη μονάδα ψυχικής υγείας που υπάρχει στον Τομέα Ψυχικής Υγείας της κατοικίας του ασθενή, εκτός αν ειδικές συνθήκες επιβάλλουν τη νοσηλεία του αλλού. Εάν οι γνωματεύσεις των δύο ιατρών διαφέρουν μεταξύ τους, ο Εισαγγελέας μπορεί να διατάξει τη μεταφορά του φερόμενου ως ασθενή, εισάγει την αίτηση στο πολυμελές πρωτοδικείο κατά τη διαδικασία της παρ. 6 του άρθρου αυτού. Ο ασθενής πρέπει να ενημερώνεται αμέσως μόλις γίνει η μεταφορά του στη Μονάδα Ψυχικής Υγείας, από τον διευθυντή ή άλλο πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί το καθήκον αυτό, για τα δικαιώματά του και ειδικότερα το δικαίωμά του να ασκήσει ένδικο μέσο. Για την ενημέρωση αυτή συντάσσεται πρακτικό που υπογράφεται, εκτός από τον υποχρεωμένο να ενημερώσει και από το συνοδό του ασθενή. 5. Στην περίπτωση που τη διαδικασία κινεί αυτεπάγγελτα ο Εισαγγελέας ή που στην αίτηση αναφέρεται ότι ήταν ανέφικτη η εξέταση του ασθενή, λόγω άρνησής του να εξετασθεί, ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών δικαιούται να διατάξει τη μεταφορά του ασθενή για εξέταση και σύνταξη των γνωματεύσεων, σε δημόσια ψυχιατρική κλινική. Η μεταφορά του διενεργείται από το Ειδικό Τμήμα Διαχείρισης Ψυχικά Ασθενών του Εθνικού Κέντρου Άμεσης Βοήθειας της παρ. 6 του άρθρου 33 του ν. 4633/2019 (Α' 161), υπό συνθήκες που εξασφαλίζουν το σεβασμό στην προσωπικότητα

και την αξιοπρέπεια του ασθενή, η δε παραμονή του ασθενή εκεί για τις αναγκαίες εξετάσεις δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από 48 ώρες. 6. Σε τρεις ημέρες από τότε που ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών διέταξε τη μεταφορά του ασθενή, επιμελούμενος άμα για τη μεταφορά του στο Πολυμελές Πρωτοδικείο, ο ίδιος με αίτησή του ζητεί να επιληφθεί το Πολυμελές Πρωτοδικείο στο οποίο υπηρετεί, που συνεδριάζει μέσα σε 10 ημέρες κατά την κρίση του, «κεκλεισμένων των θυρών», ώστε να προστατεύεται η ιδιωτική ζωή του ασθενή. Στη συνεδρίαση καλείται πριν από 48 ώρες και ο ασθενής, ο οποίος δικαιούται να παραστεί με δικηγόρο και με ψυχίατρο ως τεχνικό σύμβουλο. Σε περίπτωση επικινδυνότητας του φερόμενου ως ασθενή οι ανωτέρω προθεσμίες δύναται να συντμηθούν. 7. Το δικαστήριο, που δικάζει με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, αν κρίνει ότι οι γνωματεύσεις των δύο ψυχιάτρων που προσάγονται διαφέρουν μεταξύ τους ή δεν είναι πειστικές ή ο επιστημονικός διευθυντής του νοσοκομείου στο οποίο έχει εισαχθεί ο ασθενής διατυπώνει αντίθετη προς τις γνωματεύσεις γνώμη, διατάζει την εξέταση του ασθενή και από άλλο ψυχίατρο εγγεγραμμένο στους καταλόγους ιατρικών συλλόγων της χώρας, κατά προτίμηση επίκουρο τουλάχιστον καθηγητή ή επιστημονικό διευθυντή δημόσιας Μονάδας Ψυχικής Υγείας ή το νόμιμο αναπληρωτή του. 8. Η απόφαση του Πρωτοδικείου πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένη. Αν ο ασθενής τον οποίο αφορά έχει προσαχθεί με διαταγή του Εισαγγελέα σε ψυχιατρική κλινική, στην περίπτωση που η αίτηση αναγκαστικής νοσηλείας γίνεται δέκτη, συνεχίζεται η παραμονή του εκεί, ενώ στην περίπτωση που η αίτηση απορρίπτεται, διατάσσεται η άμεση έξοδος. 9. Κατά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την εισαγωγή του αρρώστου μέχρι την έκδοση της δικαστικής απόφασης τη θεραπευτική ευθύνη αυτού φέρει ο επιστημονικός διευθυντής της Μ.Ψ.Υ., ο οποίος και εξακολουθεί να φέρει την επιστημονική και θεραπευτική ευθύνη, εφόσον το δικαστήριο διατάξει τη συνέχιση της νοσηλείας.».

Περαιτέρω, κατά τις διατάξεις του άρθρου 96^Α του Ν. 2071/1992 (όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 59 Ν.4931/2022), «1. Η μεταφορά του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή στη δημόσια ή ιδιωτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας, η οποία πραγματοποιείται στο πλαίσιο της διαδικασίας της ακούσιας νοσηλείας, κατόπιν της παραγγελίας (διαταγής) του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών, σύμφωνα με τις παρ. 4 και 5 του άρθρου 96, διενεργείται όπως η μεταφορά οποιουδήποτε άλλου ασθενή σε νοσοκομείο για εξέταση ή νοσηλεία υπό συνθήκες ασφάλειας και με σεβασμό στην προσωπικότητα και την αξιοπρέπεια του ασθενή. 2. Η εισαγγελική παραγγελία για τη μεταφορά του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή απευθύνεται τόσο προς Κοινοτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας του άρθρου 11 του ν. 2716/1999 (Α' 96), η οποία ανήκει σε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου μη

κερδοσκοπικού χαρακτήρα και εντάσσεται στον Τομέα Ψυχικής Υγείας του τόπου της κατοικίας ή της διαμονής του φερόμενου ως ασθενή, και μόνο όταν δεν υπάρχει τέτοια Μονάδα στον Τομέα Ψυχικής Υγείας του τόπου της κατοικίας ή της διαμονής του ασθενή, σε αντίστοιχη Μονάδα όμορου Τομέα, όσο και προς το αρμόδιο Αστυνομικό Τμήμα. Για τους σκοπούς της έκδοσης της εισαγγελικής παραγγελίας, η αρμόδια Περιφερειακή Διοίκηση Τομέων Ψυχικής Υγείας και, σε περίπτωση αδυναμίας, η Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας της Γενικής Διεύθυνσης Υπηρεσιών Υγείας του Υπουργείου Υγείας, κοινοποιεί, τον Σεπτέμβριο κάθε έτους, στις κατά τόπους Εισαγγελίες Πρωτοδικών και επικαιροποιεί, όταν είναι αναγκαίο, κατάλογο με τα στοιχεία επικοινωνίας των Κοινοτικών Μονάδων Ψυχικής Υγείας. 3. Αμέσως μετά από την έκδοση της εισαγγελικής παραγγελίας, και χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, εκκινεί η διαδικασία της μεταφοράς του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή. Η διαδικασία της μεταφοράς, η οποία τελεί υπό τον συντονισμό του Αυτοτελούς Τμήματος Επιχειρήσεων Υγείας του Εθνικού Κέντρου Άμεσης Βοήθειας (Ε.Κ.Α.Β.) του άρθρου 33 του ν. 4633/2019 (Α' 161), εξελίσσεται ως εξής: α) Αρχικά, πραγματοποιείται επίσκεψη στον τόπο κατοικίας ή διαμονής του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή, από μικτό κλιμάκιο, το οποίο αποτελείται από έναν (1) ψυχίατρο, έναν (1) νοσηλευτή της Κοινοτικής Μονάδας Ψυχικής Υγείας της παρ. 2 και έναν (1) αστυνομικό. β) Αμέσως μετά από την επίσκεψη του μικτού κλιμακίου, ακολουθεί η μεταφορά του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή στην Μονάδα Ψυχικής Υγείας. Η μεταφορά πραγματοποιείται με κατάλληλα διαμορφωμένο όχημα της Κοινοτικής Μονάδας Ψυχικής Υγείας της παρ. 2 και με τη συνοδεία του ψυχιάτρου και του νοσηλευτή. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η μεταφορά του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή πραγματοποιείται και με την συνοδεία αστυνομικής δύναμης, κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας και εφόσον ο ψυχίατρος με γραπτή βεβαίωση πιθανολογεί ότι θα απαιτηθεί, για την ασφάλεια του ασθενή ή τρίτων, η λήψη περιοριστικών μέτρων του ασθενή, προκειμένου για την αποφυγή επικείμενης αυτοκαταστροφικής ή ετεροκαταστροφικής συμπεριφοράς του, η οποία δεν μπορεί να αποφευχθεί με κατάλληλες τεχνικές αποκλιμάκωσης. Η Ελληνική Αστυνομία καλείται στη μεταφορά αποκλειστικά στην περίπτωση του τρίτου εδαφίου. γ) Σε κάθε περίπτωση, τόσο κατά την επίσκεψη όσο και κατά τη μεταφορά, μόνο ο αστυνομικός μπορεί να επιβάλει περιοριστικά μέτρα στον φερόμενο ως ψυχικά ασθενή, και μόνο κατ' εξαίρεση, ως έσχατη λύση, όταν η εφαρμογή τους είναι το μόνο διαθέσιμο μέσο που μπορεί να αποτρέψει άμεση ή επικείμενη βλάβη στον ασθενή ή σε τρίτους. δ) Η μεταφορά ολοκληρώνεται με την άφιξη στη Μονάδα Ψυχικής Υγείας. Ο ψυχίατρος και ο νοσηλευτής που συμμετέχουν στη μεταφορά, παραμένουν στον χώρο της Μονάδας Ψυχικής Υγείας, έως

όπου διασφαλιστεί η ασφαλής υποδοχή του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή. 4. Ο έλεγχος της εφαρμογής των παρ. 1 έως 3 πραγματοποιείται, πέραν των άλλων συναρμόδιων οργάνων και φορέων, και από την Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές του άρθρου 2 του ν. 2716/1999. 5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας, Προστασίας του Πολίτη και Δικαιοσύνης, καθορίζονται οι προϋποθέσεις, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και τα επιμέρους στάδια της διαδικασίας μεταφοράς, η οποία πραγματοποιείται στο πλαίσιο της διαδικασίας της ακούσιας νοσηλείας, ο τρόπος ελέγχου της διαδικασίας και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος. 6. α) Μετά από την έκδοση της κοινής απόφασης της παρ. 5 κοινοποιείται για πρώτη φορά ο κατάλογος με τα στοιχεία επικοινωνίας των Κοινοτικών Μονάδων Ψυχικής Υγείας, που συντάσσεται σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 2. β) **Μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης της παρ. 5, καθώς και μετά από την έκδοσή της, όταν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, δεν καθίσταται εφικτή η συμμετοχή της Κοινοτικής Μονάδας Ψυχικής Υγείας της παρ. 2 στη διαδικασία της μεταφοράς του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή, όπως αυτή καθορίζεται στην παρ. 3, η μεταφορά πραγματοποιείται με όχημα της αρμόδιας αστυνομικής αρχής και από κλιμάκιο δύο (2) αστυνομικών.** Σε κάθε περίπτωση, για τη μεταφορά εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος για την προστασία των δικαιωμάτων των φερόμενων ως ψυχικά ασθενών.».

Κατά νομοθετική εξουσιοδότηση της προπαρατεθείσας διατάξεως του άρθρου 96^Α § 5 του Ν. 2071/1992, επί των προϋποθέσεων, των απαιτούμενων δικαιολογητικών και των επιμέρους σταδίων της διαδικασίας μεταφοράς, η οποία πραγματοποιείται στο πλαίσιο της διαδικασίας της ακούσιας νοσηλείας, του τρόπου ελέγχου της διαδικασίας και κάθε άλλης αναγκαίας λεπτομέρειας, για την εφαρμογή του Ν. 2071/1992, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. Γ3α,β/Γ.Π. οικ 72109/09-12-2022 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Υγείας, Προστασίας του Πολίτη και Δικαιοσύνης (ΦΕΚ Β' 6507/19-12-2022), στο πεδίο εφαρμογής της οποίας, εμπίπτει, κατά τη ρητή διάταξη του άρθρου 2 αυτής, η μεταφορά του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή σε δημόσια ή ιδιωτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας, η οποία πραγματοποιείται στο πλαίσιο της διαδικασίας της ακούσιας νοσηλείας, κατόπιν παραγγελίας (διαταγής) του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών, σύμφωνα με τις παρ. 4 και 5 του άρθρου 96 του Ν. 2071/1992.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 της ανωτέρω Κοινής Υπουργικής απόφασης, «1. Η μεταφορά του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή στο πλαίσιο της ακούσιας νοσηλείας, κατόπιν παραγγελίας (διαταγής) του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών, διενεργείται όπως η μεταφορά οποιουδήποτε άλλου ασθενή σε νοσοκομείο για εξέταση ή νοσηλεία, υπό

συνθήκες ασφάλειας και με σεβασμό στην προσωπικότητα και την αξιοπρέπεια του ασθενή. 2. Η **μεταφορά πραγματοποιείται από Κοινοτικές Μονάδες Ψυχικής Υγείας**, και συγκεκριμένα από έναν (1) ψυχίατρο ή παιδοψυχίατρο, έναν (1) νοσηλευτή και ένα (1) πρόσωπο με άδεια οδήγησης προκειμένου να οδηγεί το κατάλληλα διαμορφωμένο όχημα, με τη συμμετοχή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, και της αρμόδιας αστυνομικής αρχής, όταν η παρουσία της είναι απολύτως αναγκαία. 3. Η μεταφορά τελεί **υπό τον συντονισμό του Αυτοτελούς Τμήματος Επιχειρήσεων Υγείας του Εθνικού Κέντρου Αμεσης Βοήθειας (Ε.Κ.Α.Β.) του άρθρου 33 του Ν. 4633/2019.**»

Κατά το άρθρο 5 της ίδιας Υπουργικής Απόφασης, «Προκειμένου μία (1) Κοινοτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας να εκτελέσει τη μεταφορά του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή στο πλαίσιο της ακούσιας νοσηλείας, κατόπιν παραγγελίας (διαταγής) του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών, απαιτείται εναλλακτικά η τήρηση της διαδικασίας των άρθρων 6 ή 7.».

Κατά τις διατάξεις του άρθρου 9 της ίδιας Υπουργικής Απόφασης, «1. Προκειμένου να εκκινήσει η διαδικασία της μεταφοράς του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή στο πλαίσιο της ακούσιας νοσηλείας, απαιτείται η έκδοση παραγγελίας του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών, σύμφωνα με τις παρ. 4 και 5 του άρθρου 96 του Ν. 2071/1992. Με την παραγγελία, η οποία απευθύνεται προς την Κοινοτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας και το αρμόδιο Αστυνομικό Τμήμα, ζητείται η συνδρομή στη διαδικασία μεταφοράς της Κοινοτικής Μονάδας Ψυχικής Υγείας, σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 12, όσο και του αρμόδιου Αστυνομικού Τμήματος, σύμφωνα με το άρθρο 10 και σε εξαιρετικές περιπτώσεις, κατ' εκτίμηση του αρμόδιου εισαγγελέα πρωτοδικών, σύμφωνα και με την παρ. 3 του άρθρου 11. 2. Η Κοινοτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας, στην οποία ο αρμόδιος Εισαγγελέας Πρωτοδικών απευθύνει την παραγγελία της παρ. 1, πρέπει να περιλαμβάνεται σε κατάλογο του άρθρου 8 και να εντάσσεται στον Τομέα Ψυχικής Υγείας του τόπου της κατοικίας ή της διαμονής του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή. Όταν σε κατάλογο του άρθρου 8 δεν περιλαμβάνεται Κοινοτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας, η οποία εντάσσεται στον Τομέα Ψυχικής Υγείας του τόπου της κατοικίας ή της διαμονής του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή, τότε η παραγγελία της παρ. 1 απευθύνεται σε Κοινοτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας όμορου Τομέα, η οποία επίσης περιλαμβάνεται σε κατάλογο του άρθρου 8.....».

Κατά τις διατάξεις του άρθρου 10 της ίδιας Υπουργικής Απόφασης, «1. Αμέσως μετά από την έκδοση της παραγγελίας του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών, και χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, εκκινεί η διαδικασία της μεταφοράς του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή. 2. Κατά το **πρώτο στάδιο** της διαδικασίας της μεταφοράς, πραγματοποιείται επίσκεψη

στον τόπο κατοικίας ή διαμονής του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή, από μικτό κλιμάκιο. Το κλιμάκιο αποτελείται από έναν (1) ψυχίατρο ή παιδοψυχίατρο, έναν (1) νοσηλευτή και ένα (1) πρόσωπο με άδεια οδήγησης, προκειμένου να οδηγεί το κατάλληλα διαμορφωμένο όχημα, οι οποίοι περιλαμβάνονται σε κατάλογο του άρθρου 8 και απασχολούνται στην Κοινοτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας, στην οποία απευθύνθηκε η παραγγελία (διαταγή) του αρμόδιου εισαγγελέα πρωτοδικών, και από έναν (1) αστυνομικό, ο οποίος επιλέγεται από το Αστυνομικό Τμήμα, στο οποίο απευθύνθηκε η παραγγελία (διαταγή) του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών.».

Κατά τις διατάξεις του άρθρου 11 της ίδιας Υπουργικής Απόφασης, «1. Αμέσως μετά από το πρώτο στάδιο της διαδικασίας της μεταφοράς, και χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, ακολουθεί το **δεύτερο στάδιο**, δηλαδή η μεταφορά του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή στη Μονάδα Ψυχικής Υγείας προορισμού. 2. Η μεταφορά της παρ. 1 πραγματοποιείται με το κατάλληλα διαμορφωμένο όχημα της Κοινοτικής Μονάδας Ψυχικής Υγείας, με τη συνοδεία του ψυχιάτρου ή παιδοψυχιάτρου, του νοσηλευτή και του προσώπου με άδεια οδήγησης, προκειμένου να οδηγεί το κατάλληλα διαμορφωμένο όχημα, οι οποίοι συμμετέχουν στο μικτό κλιμάκιο της παρ. 2 του άρθρου 10. 3. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η μεταφορά της παρ. 1 πραγματοποιείται και με τη συνοδεία αστυνομικής δύναμης, κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας και εφόσον ο ψυχίατρος ή παιδοψυχίατρος με γραπτή βεβαίωση πιθανολογεί, ότι θα απαιτηθεί, για την ασφάλεια του ασθενή ή τρίτων, η λήψη περιοριστικών μέτρων του ασθενή, προκειμένου για την αποφυγή επικείμενης αυτοκαταστροφικής ή ετεροκαταστροφικής συμπεριφοράς του, η οποία δεν μπορεί να αποφευχθεί με κατάλληλες τεχνικές αποκλιμάκωσης. Η Ελληνική Αστυνομία καλείται στη μεταφορά της παρ. 1 αποκλειστικά στην περίπτωση αυτή. Η εισαγγελική παραγγελία του πρώτου εδαφίου είτε αποτελεί νέα εισαγγελική παραγγελία σε σχέση με την παραγγελία του άρθρου 9, είτε είναι δυνατόν, κατ' εκτίμηση του αρμοδίου Εισαγγελέα Πρωτοδικών, η παραγγελία του άρθρου 9 να περιλαμβάνει εξ αρχής διάταξη περί συνοδείας από αστυνομική δύναμη, εφόσον συνταχθεί η γραπτή βεβαίωση του πρώτου εδαφίου. Η αστυνομική δύναμη, με τη συνοδεία της οποίας πραγματοποιείται η μεταφορά της παρ. 1, αποτελείται κατ' ελάχιστο όριο από έναν (1) αστυνομικό, και κατ' ανώτατο όριο από δύο (2) αστυνομικούς και ένα (1) όχημα της αρμόδιας αστυνομικής αρχής.».

Κατά τις διατάξεις του άρθρου 12 της ίδιας Υπουργικής Απόφασης, «1. Αμέσως μετά από το δεύτερο στάδιο της διαδικασίας της μεταφοράς, ακολουθεί το **τρίτο στάδιο**, δηλαδή η ολοκλήρωση της μεταφοράς με την άφιξη στη Μονάδα Ψυχικής Υγείας προορισμού. Ο ψυχίατρος ή

παιδοψυχίατρος, ο νοσηλευτής και το πρόσωπο με άδεια οδήγησης, προκειμένου να οδηγεί το κατάλληλα διαμορφωμένο όχημα, που συμμετέχουν στη μεταφορά, **παραμένουν στον χώρο της Μονάδας Ψυχικής Υγείας προορισμού, έως ότου διασφαλιστεί η ασφαλής υποδοχή του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή. Η Μονάδα Ψυχικής Υγείας προορισμού λαμβάνει μέριμνα, ώστε η ασφαλής υποδοχή του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή, να λάβει χώρα το συντομότερο δυνατόν. Στο τρίτο στάδιο της μεταφοράς δε συμμετέχει αστυνομική δύναμη.** 2. Ο ψυχίατρος ή παιδοψυχίατρος, ο οποίος συμμετέχει στη μεταφορά, υποχρεούται να παραδώσει στη Μονάδα Ψυχικής Υγείας προορισμού τα εξής έγγραφα:».

Κατά τις διατάξεις του άρθρου 13 της ίδιας Υπουργικής Απόφασης, «1. Η διαδικασία της μεταφοράς, σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 12, διενεργείται όπως η μεταφορά οποιουδήποτε άλλου ασθενή σε νοσοκομείο για εξέταση ή νοσηλεία, υπό συνθήκες ασφάλειας και με σεβασμό στην προσωπικότητα, την αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα του ασθενή. 2. Όταν κατά τη διαδικασία της μεταφοράς, σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 12, είναι αναγκαίο, ο ψυχίατρος ή παιδοψυχίατρος και ο νοσηλευτής, οι οποίοι συμμετέχουν στη μεταφορά, προβαίνουν σε πράξεις ιατρικής φροντίδας της υγείας του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή. 3. Κατά τη διαδικασία της μεταφοράς, σύμφωνα με τα άρθρα 10 και 11, μόνο αστυνομικός μπορεί να επιβάλει περιοριστικά μέτρα στον φερόμενο ως ψυχικά ασθενή, και μόνο κατ' εξαίρεση, ως έσχατη λύση, όταν η εφαρμογή τους είναι το μόνο διαθέσιμο μέσο, που μπορεί να αποτρέψει άμεση ή επικείμενη βλάβη στον ασθενή ή σε τρίτους.».

Κατά τις διατάξεις του άρθρου 14 της ίδιας Υπουργικής Απόφασης, «Η διαδικασία της μεταφοράς, σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 12, **τελεί υπό τον συντονισμό του Αυτοτελούς Τμήματος Επιχειρήσεων Υγείας του Ε.Κ.Α.Β.** του άρθρου 33 του Ν. 4633/2019, το οποίο είναι αρμόδιο για: α) Την υπόδειξη στα πρόσωπα, τα οποία αναλαμβάνουν τη μεταφορά, **της πλησιέστερης κατάλληλης δημόσιας Μονάδας Ψυχικής Υγείας, προς την οποία θα πραγματοποιηθεί η μεταφορά και η οποία θα έχει δυνατότητα άμεσης υποδοχής του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή.** Όταν η μεταφορά πραγματοποιείται προς συγκεκριμένη ιδιωτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας, το Αυτοτελές Τμήμα Επιχειρήσεων Υγείας του Ε.Κ.Α.Β., αναλαμβάνει την επιβεβαίωση της δυνατότητας άμεσης υποδοχής του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή από την ιδιωτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας. β) Την **παρακολούθηση και το συντονισμό της ομαλής εξέλιξης της διαδικασίας της μεταφοράς και την τυχόν επίλυση προβλημάτων κατά την εξέλιξη της μεταφοράς.** γ) Την αντιμετώπιση κρίσεων ή έκτακτων καταστάσεων, οι οποίες ανακύπτουν κατά τη μεταφορά.».

Κατά τις διατάξεις του άρθρου 18 της ίδιας Υπουργικής Απόφασης, «1. Ο κατάλογος των Κοινοτικών Μονάδων Ψυχικής Υγείας που έχουν άδεια λειτουργίας για την εκτέλεση της μεταφοράς, ο οποίος συντάσσεται σύμφωνα με το άρθρο 8, κοινοποιείται στις κατά τόπους Εισαγγελίες Πρωτοδικών για πρώτη φορά, αμέσως μόλις οι πρώτες Κοινοτικές Μονάδες Ψυχικής Υγείας αποκτήσουν άδεια λειτουργίας για την εκτέλεση της μεταφοράς, σύμφωνα με το άρθρο 6 ή 7. Οι επόμενες από την πρώτη κοινοποιήσεις του καταλόγου των Κοινοτικών Μονάδων Ψυχικής Υγείας πραγματοποιούνται τον Σεπτέμβριο κάθε έτους, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 8. 2. **Όταν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, δεν καθίσταται εφικτή η συμμετοχή Κοινοτικής Μονάδας Ψυχικής Υγείας στη μεταφορά του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή, σύμφωνα με το Μέρος Γ', η μεταφορά πραγματοποιείται, κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας, με όχημα της αρμόδιας αστυνομικής αρχής και από κλιμάκιο δύο (2) αστυνομικών.** Στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου, εφαρμόζονται αναλογικά, όπου είναι δυνατόν, τα άρθρα 10 έως 16, και ιδίως οι προβλέψεις τους για την προστασία των δικαιωμάτων του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή. Εξαιρετικές περιπτώσεις, όπου δεν καθίσταται εφικτή η συμμετοχή της Κοινοτικής Μονάδας Ψυχικής Υγείας στη μεταφορά είναι οι εξής: α) Όταν δεν έχει κοινοποιηθεί στις κατά τόπους Εισαγγελίες Πρωτοδικών κατάλογος των Κοινοτικών Μονάδων Ψυχικής Υγείας που διαθέτουν άδεια λειτουργίας για την εκτέλεση της μεταφοράς, ο οποίος συντάσσεται σύμφωνα με το άρθρο 8, είτε επειδή καμία Κοινοτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας δεν απέκτησε άδεια λειτουργίας για τη μεταφορά του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή, σύμφωνα με το άρθρο 6 ή 7, είτε επειδή ο κατάλογος των Κοινοτικών Μονάδων Ψυχικής Υγείας δεν έχει ακόμη συνταχθεί και κοινοποιηθεί για πρώτη φορά, σύμφωνα με την παρ. 1. β) Όταν ο κατάλογος των Κοινοτικών Μονάδων Ψυχικής Υγείας που διαθέτουν άδεια λειτουργίας για την εκτέλεση της μεταφοράς, ο οποίος συντάσσεται σύμφωνα με το άρθρο 8, και ο οποίος έχει κοινοποιηθεί στις κατά τόπους Εισαγγελίες Πρωτοδικών, δεν περιλαμβάνει Κοινοτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας, η οποία εντάσσεται στον Τομέα Ψυχικής Υγείας του τόπου της κατοικίας ή της διαμονής του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή ή σε όμορο Τομέα. γ) Όταν η Κοινοτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας αρνείται ή δεν διεκπεραιώνει, χωρίς να συντρέχει σπουδαίος λόγος, τη διαδικασία της μεταφοράς, οπότε για την Κοινοτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας εφαρμόζεται το άρθρο 17. δ) Όταν η Κοινοτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας αρνείται ή δεν διεκπεραιώνει τη διαδικασία της μεταφοράς, επειδή διεκπεραιώνει ταυτόχρονα και άλλη ή άλλες μεταφορές και δεν διαθέτει επαρκή αριθμό ψυχιάτρων ή παιδοψυχιάτρων, νοσηλευτών και προσώπων με άδεια οδήγησης, προκειμένου να οδηγούν το κατάλληλα διαμορφωμένο όχημα,

ή/και κατάλληλα διαμορφωμένων οχημάτων για την ανάληψη όλων ταυτόχρονα των μεταφορών. Στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου, η ταυτόχρονη διεκπεραίωση και άλλης ή άλλων μεταφορών, απαιτείται να βεβαιώνονται προς τον εισαγγελέα πρωτοδικών από το Αυτοτελές Τμήμα Επιχειρήσεων Υγείας του Ε.Κ.Α.Β. του άρθρου 33 του ν. 4633/2019. ε) Όταν ο αρμόδιος εισαγγελέας πρωτοδικών, ο οποίος εκδίδει την εισαγγελική παραγγελία του άρθρου 9, με ειδική αιτιολογία η οποία περιλαμβάνεται στην παραγγελία, και μόνο για αντικειμενικούς λόγους, οι οποίοι συνδέονται αποκλειστικά με την προστασία της υγείας του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή ή τρίτων, αποφασίζει να απευθύνει την παραγγελία αποκλειστικά προς το αρμόδιο αστυνομικό τμήμα και όχι και προς Κοινοτική Μονάδα Ψυχικής Υγείας....».

Από την επισκόπηση των ανωτέρω διατάξεων, προκύπτει, σαφώς, **1)** ότι κάθε διαδικασία μεταφοράς προσώπου, φερόμενου ως ψυχικά ασθενούς, προς εξέταση ή νοσηλεία, σε Μονάδα Ψυχικής Υγείας, τελεί υπό τον συντονισμό του Αυτοτελούς Τμήματος Επιχειρήσεων Υγείας του Ε.Κ.Α.Β. του άρθρου 33 του Ν. 4633/2019, το οποίο είναι αρμόδιο, για α) την **υπόδειξη, προς τα πρόσωπα, τα οποία αναλαμβάνουν τη μεταφορά, της πλησιέστερης κατάλληλης δημόσιας ή ιδιωτικής Μονάδας Ψυχικής Υγείας, προς την οποία θα πραγματοποιηθεί η μεταφορά και η οποία θα έχει δυνατότητα άμεσης υποδοχής του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή,** β) την παρακολούθηση και τον συντονισμό της ομαλής εξέλιξης της διαδικασίας της μεταφοράς και την τυχόν επίλυση προβλημάτων κατά την εξέλιξη της μεταφοράς, και γ) την αντιμετώπιση κρίσεων ή έκτακτων καταστάσεων, οι οποίες τυχόν ανακύπτουν, κατά τη μεταφορά, και **2)** ότι, κατά το ανωτέρω αναφερόμενο, **τρίτο στάδιο** της διαδικασίας μεταφοράς του φερόμενου, ως ψυχικά ασθενούς, που αποτελεί την ολοκλήρωση της μεταφοράς αυτού, με την άφιξή του στη Μονάδα Ψυχικής Υγείας προορισμού, ο ψυχίατρος ή παιδοψυχίατρος, ο νοσηλευτής και το πρόσωπο, που είναι εφοδιασμένο με την κατάλληλη άδεια οδήγησης, προκειμένου να οδηγήσει το κατάλληλα διαμορφωμένο όχημα, αλλά και οι δύο (2) αστυνομικοί, οι οποίοι συμμετέχουν, κατά περίπτωση, στην ανωτέρω μεταφορά και συνοδεύουν τον ασθενή, **παραμένουν στον χώρο της Μονάδας Ψυχικής Υγείας προορισμού, έως ότου διασφαλιστεί η ασφαλής υποδοχή του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή,** ενώ η Μονάδα Ψυχικής Υγείας προορισμού λαμβάνει μέριμνα, ώστε η ασφαλής υποδοχή του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή, να λάβει χώρα το συντομότερο δυνατόν.

Με βάση τα ανωτέρω, είναι σαφές, ότι, μετά την άφιξη του φερόμενου, ως ψυχικά ασθενούς προσώπου, συνοδευόμενου, από τα ανωτέρω πρόσωπα, στην Μονάδα Ψυχικής Υγείας, που **υποδείχθηκε**, από

το αρμόδιο, προς τούτο, Αυτοτελές Τμήμα Επιχειρήσεων Υγείας του Ε.Κ.Α.Β. (άρθρου 33 του Ν. 4633/2019) και ως εκ τούτου, **διαπιστώθηκε, ότι έχει τη δυνατότητα άμεσης υποδοχής** του φερόμενου ως ψυχικά ασθενούς και μετά την παραλαβή του σχετικού περιστατικού, από τον εφημερεύοντα Ψυχίατρο της υποδειχθείσας, κατά τα ανωτέρω, Μονάδας Ψυχικής Υγείας, οι συνοδεύοντες τον φερόμενο ως ψυχικά ασθενή, ψυχίατρος ή παιδοψυχίατρος, ο νοσηλευτής και το πρόσωπο, που είναι εφοδιασμένο με την κατάλληλη άδεια οδήγησης, προκειμένου να οδηγεί το κατάλληλα διαμορφωμένο όχημα, αλλά και οι δύο (2) αστυνομικοί, οι οποίοι συμμετέχουν, κατά περίπτωση, στην ανωτέρω σχετική μεταφορά και συνοδεύουν τον ασθενή, **αποδεσμεύονται**, από την περαιτέρω διαχείριση του περιστατικού αυτού, την οποία και **αναλαμβάνει, κατά τους ορισμούς του νόμου, ο εφημερεύων Ψυχίατρος της ανωτέρω Μονάδας Ψυχικής Υγείας**, ο οποίος επιφορτίζεται, με την ευθύνη οποιασδήποτε μετακίνησης του σχετικού περιστατικού, εντός ή εκτός της Μονάδας Ψυχικής Υγείας (Μονάδα Υποδοχής), με μέσα και ευθύνη της τελευταίας, όπως, άλλωστε, νομίμως και ορθώς προβλέφθηκε, με την υπ' αριθμ. Γ3α/Γ.Π.οικ. 6388/01-02-2024 (ΑΔΑ: Ψ69Ζ465ΦΥΟ-3Α3) εγκύκλιο του Υφυπουργού Υγείας.-



Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Κωνσταντίνος Β. Τζαβέλλας

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

- 1) Υπουργείο Υγείας – Γενική Διεύθυνση
Υπηρεσιών Υγείας – Διεύθυνση Ψυχικής
Υγείας – Τμήμα Α΄.
- 2) «ΕΝΩΣΗ ΙΑΤΡΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΙ ΠΕΙΡΑΙΑ»
(«Ε.Ι.Ν.Α.Π.»).
- 3) Υπουργείο Δικαιοσύνης.